

ΕΛΕΤΑΕΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΥΠΕΝ ΠΡΟΣ ΦΟΡΕΙΣ **ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΑΠΟ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΣΤΗΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ** **ΕΝΕΡΓΕΙΑ**

Ιούλιος 2018

Η ευρωπαϊκή ενεργειακή πολιτική έχει δημιουργήσει ένα συγκεκριμένο κανονιστικό πλαίσιο για την προώθηση της χρήσης Α.Π.Ε. στην κατανάλωση ενέργειας, κυρίως μέσω των εθνικών δεσμευτικών στόχων για το 2020 και του κεντρικού ευρωπαϊκού στόχου για το 2030, που μόλις πρόσφατα συμφωνήθηκε να ανέλθει σε 32% συνεισφορά των Α.Π.Ε. στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας σε επίπεδο ΕΕ.

Για την εφαρμογή και την παρακολούθηση επίτευξης των στόχων τόσο του 2020 όσο και του 2030 προβλέπονται συγκεκριμένες διαδικασίες και εργαλεία παρακολούθησης, που αφορούν και τον έλεγχο εξέλιξης της διείσδυσης Α.Π.Ε. σε επίπεδο Κράτους Μέλους, στο πλαίσιο και του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) που θα έχει εγκριθεί μέχρι το τέλος του 2019 για κάθε ένα Κ-Μ ξεχωριστά.

Στο πλαίσιο του σχεδιασμού αυτού, το Υπουργείο Ενέργειας και Περιβάλλοντος απέστειλε σχετικό ερωτηματολόγιο αποτελούμενο από 13 ερωτήσεις. Οι απαντήσεις της ΕΛΕΤΑΕΝ παρατίθενται ακολούθως.

1. Πώς αξιολογείτε τα υφιστάμενα μέτρα πολιτικής αναφορικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στον τομέα της Ηλεκτρικής Ενέργειας;

Η αξιολόγηση πρέπει να γίνει υπό το πρίσμα των διεθνών στόχων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής: Όπως είναι γνωστό το Ελληνικό Κοινοβούλιο έχει επικυρώσει με μεγάλη πλειοψηφία τη Συμφωνία του Παρισιού για το Κλίμα, ίσως την τελευταία συλλογική προσπάθεια της ανθρωπότητας να αποφύγει τις ανεξέλεγκτες κλιματικές αλλαγές. Υπενθυμίζεται ότι στόχος της Συμφωνίας είναι η συγκράτηση της πλανητικής θερμοκρασίας αρκετά κάτω από τους +2°C, και αν είναι εφικτό, στον 1,5°C.

Κατά τη σύναψη της Συμφωνίας του Παρισιού, η Σύμβαση-Πλαίσιο του ΟΗΕ κλήθηκε να προετοιμάσει μία ειδική έκθεση για τον 1,5 βαθμό (UN Special Report on 1,5°C) η οποία αναμένεται να δημοσιευθεί τον Σεπτέμβριο του 2018. Είναι κάτι παραπάνω από βέβαιο, ωστόσο, ότι η έκθεση θα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι για να υπάρχουν σοβαρές πιθανότητες συγκράτησης της πλανητικής θερμοκρασίας στον 1,5°C απαιτείται εκμηδενισμός των συνολικών ανθρωπογενών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου λίγο μετά τα μέσα του αιώνα και, ιδιαίτερα, τερματισμό της χρήσης ορυκτών καυσίμων περίπου το 2050, όπως άλλωστε ήδη είναι γνωστό από προηγούμενες μελέτες του ΟΗΕ.

Με δεδομένο ότι η Ελλάδα βρίσκεται σε μία ιδιαίτερα ευαίσθητη στην αλλαγή του κλίματος γεωγραφική περιοχή, καθώς και ό,τι όλες οι σχετικές μελέτες εκτιμούν εφιαλτικές συνέπειες για το

ΕΛΕΤΑΕΝ

Δ/ση Γραμματείας : Λεωφ. Κηφισίας 306, Χαλάνδρι 15232 (Σίδερα), τηλ/fax. 2108081755
Δ/ση Προέδρου ΔΣ και Διοίκησης: Τύχης 2, Χαλάνδρι 15233, τηλ. 2106816803, fax. 2106816837
e-mail info@eletaen.gr web www.eletaen.gr

περιβάλλον, την κοινωνία και την οικονομία σε περίπτωση ανόδου της θερμοκρασίας στους +2°C, οποιοσδήποτε ενεργειακός σχεδιασμός οφείλει να θέτει την οικονομία της χώρας σε μονοπάτι οριστικής απεξάρτησης από όλα τα ορυκτά καύσιμα το αργότερο ως το 2050, αν όχι νωρίτερα.

Όμως η γενική αξιολόγηση της ενεργειακής πολιτικής της Ελλάδας, μάλλον συνάδει με το σενάριο αύξησης της πλανητικής θερμοκρασίας στους 3-4 °C.

Ειδικότερα, όσον αφορά το συγκεκριμένο ερώτημα και θεωρώντας ότι αυτό αφορά και την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. δίδεται η ακόλουθη απάντηση:

Η γενική αξιολόγηση των υφιστάμενων μέτρων πολιτικής δεν είναι θετική. Η μετάβαση στο νέο ανταγωνιστικό πλαίσιο, δεν έχει συνδυαστεί με ριζική άρση των παραγόντων που αυξάνουν το κόστος και τον κίνδυνο ανάπτυξης των έργων.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι:

- οι διαδικασίες αδειοδότησης των επενδύσεων παραμένουν αναποτελεσματικές και χρονοβόρες,
- οι υπερβολικοί χωροταξικοί και λοιποί περιορισμοί οι οποίοι τίθενται (ακόμα και κατά παράβαση του ούτως ή άλλως συντηρητικού Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου) δημιουργούν κλίμα αβεβαιότητας,
- παραμένει ελλιπής και αποσπασματική η επίσημη ενημέρωση από την Πολιτεία της κοινωνίας και του πολιτικού προσωπικού (βουλευτών, τοπικών αρχόντων κλπ.) για τα οφέλη και την αναγκαιότητα των Α.Π.Ε.,
- οι δικαστικές διαδικασίες είναι εξαιρετικά χρονοβόρες και τούτο, σε συνδυασμό με την τάση να εξετάζονται αιτήσεις ακύρωσης επενδύσεων που υποβάλλονται πολλούς μήνες ή και έτη μετά την αδειοδότησή τους, θέτει τις επενδύσεις σε καθεστώς ομηρείας,
- η αναδρομική επιβολή με το Ν.4254/2014 της άδικης και ανισότιμης περικοπής των τιμών αποζημίωσης των Α.Π.Ε., κλόνησε το κλίμα εμπιστοσύνης και ασφάλειας και παραμένει πάντα μια ανεξίτηλη πληγή.

2. Ποια νέα μέτρα πολιτικής (ρυθμιστικά-κανονιστικά, χρηματοδοτικά, τεχνικά) προτείνετε για την επίτευξη των στόχων διείσδυσης ΑΠΕ στην Ηλεκτρική Ενέργεια την περίοδο 2021-2030;

Τα προτεινόμενα μέτρα πολιτικής οργανώνονται σε θεματικούς άξονες ως ακολούθως:

Στρατηγική

1. Εθνικός στόχος για τη διείσδυση των Α.Π.Ε στο ενεργειακό σύστημα το 2030.
Δεδομένου του πλούσιου δυναμικού ΑΠΕ της Χώρας, ο εθνικός στόχος πρέπει να είναι σαφώς υψηλότερος από τον ανάλογο ευρωπαϊκό στόχο 32%.
Σημειώνεται ότι ο στόχος του 2020 δεν θα επιτευχθεί, γεγονός που δημιουργεί αυξημένες ανάγκες για την πορεία επίτευξης του στόχου του 2030
2. Διακριτοί στόχοι για τη διείσδυση των Α.Π.Ε. στην ηλεκτροπαραγωγή, τις μεταφορές και την ψύξη/θέρμανση το 2030
3. Συγκεκριμένοι ενδιάμεσοι στόχοι Α.Π.Ε. στην πορεία προς το 2030 και προσδιορισμός εναλλακτικών διορθωτικών μέτρων εάν αυτοί δεν επιτυγχάνονται (π.χ. αν οι διαγωνισμοί δεν αποδίδουν την απαιτούμενη ισχύ)

Ηλεκτρική αγορά και πληρωμές

4. Επιβολή υποχρεώσεων αγοράς αποκλειστικά στις νέες επενδύσεις Α.Π.Ε. μετά την επίτευξη των ακόλουθων προϋποθέσεων σωρευτικά:
 - α) την πλήρη και αποτελεσματική λειτουργία του νέου σχεδιασμού της ηλεκτρικής αγοράς
 - β) την για ικανό χρόνο λειτουργία της ενδοημερησίας αγοράς με ικανή ρευστότητα
 - γ) την δημιουργία και λειτουργία ικανού πλήθους φορέων συσσώρευσηςΠεραιτέρω, πρέπει να μη θιγεί η προτεραιότητα των Α.Π.Ε. στην κατανομή του φορτίου
5. Αξιόπιστο και βιώσιμο σύστημα πληρωμών χωρίς στρεβλώσεις και κρυφές επιδοτήσεις (π.χ. στο κόστος των Προμηθευτών). Ενίσχυση της φερεγγυότητας του νέου ΔΑΠΕΕΠ
Το σύστημα πληρωμών πρέπει να αφορά και τις υπηρεσίες που -πέραν της ενέργειας- προσφέρουν οι υποδομές αποθήκευσης
6. Διαφανής και αξιόπιστη απεικόνιση του αληθινού κόστους των Α.Π.Ε. στα τιμολόγια λιανικής
7. Διασφάλιση ότι δεν θα υπάρξουν αρνητικές αναδρομικές μεταβολές σε οποιοδήποτε στοιχείο του επιχειρηματικού σχεδίου υφιστάμενων και νέων επενδύσεων (π.χ. παρεμβάσεις στις τιμές, επιβολή πρόσθετων υποχρεώσεων από την αγορά, επιβολή τελών κλπ.)

Υποδομές

8. Ηλεκτρική διασύνδεση των νησιών του Αιγαίου
Οι διασυνδέσεις αυτές μπορεί να συνδυαστούν με μεγάλες αιολικές εγκαταστάσεις στα νησιά, οι οποίες φυσικά πρέπει να αντιμετωπιστούν με όρους ισοτιμίας από το νέο πλαίσιο των ανταγωνιστικών διαδικασιών.

Σε κάθε περίπτωση, στόχος πρέπει να είναι η πλήρης αποανθρακοποίηση της παραγωγής ηλεκτρισμού στα νησιά με μεγιστοποίηση της διείσδυσης των Α.Π.Ε. Αυτό μπορεί να γίνει με την κατά τα ανωτέρω διασύνδεσή τους ή, σε περιπτώσεις πολύ μικρών νησιών στα οποία η διασύνδεση δεν συνιστά τεχνικοοικονομικά βιώσιμη λύση, με υβριδικά συστήματα Α.Π.Ε. με αποθήκευση ενέργειας.

9. Ενίσχυση των ηλεκτρικών διασυνδέσεων με τις γειτονικές χώρες.
10. Υποδομές αποθήκευσης στο Ηλεκτρικό Σύστημα. Οι υποδομές αυτές πρέπει να αφορούν τόσο μεγάλες «κεντρικές» μονάδες χωροθετημένες σε κατάλληλα σημεία του Συστήματος όσο και μονάδες αποθήκευσης που πρέπει να επιτραπεί να εγκαθίστανται εντός των σταθμών ΑΠΕ και οι οποίες θα τροφοδοτούνται από αυτούς.

Χωροταξικός σχεδιασμός και βιοποικιλότητα

11. Βελτιωτικές παρεμβάσεις κατά τις διαδικασίες αναθεώρησης του χωροταξικού σχεδιασμού με ενεργό συμμετοχή του κλάδου των Α.Π.Ε.
12. Μηχανισμός διασφάλισης ότι ο χωροταξικός σχεδιασμός σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο θα υπηρετεί τον ενεργειακό σχεδιασμό και δεν θα θέτει νέους παράλογους περιορισμούς ενάντια στις Α.Π.Ε που δεν χρειάζονται για την προστασία της βιοποικιλότητας.
13. Μηχανισμός διασφάλισης ότι οι ειδικές περιβαλλοντικές μελέτες και τα σχέδια προστασίας και διαχείρισης των περιοχών Natura, θα είναι συμβατά τον ενεργειακό σχεδιασμό και δεν θα θέτουν οριζόντιους και αντιεπισημονικούς περιορισμούς ενάντια στις Α.Π.Ε.
14. Εμπλουτισμός των περιβαλλοντικών όρων με βάση τις σύγχρονες τάσεις της τεχνολογίας στον τομέα της προστασίας της βιοποικιλότητας, ώστε να μπορούν να εγκρίνονται και εγκαθίστανται ΑΠΕ που στο παρελθόν θα απορρίπτονταν.

Αδειοδότηση

15. Ριζική απλοποίηση και πιο αποτελεσματικές διαδικασίες αδειοδότησης, με έμφαση στις διαδικασίες των δασικών υπηρεσιών
16. Διασφάλιση της συμμόρφωσης των διαδικασιών των διαφόρων υπηρεσιών με το ΕΧΠ-ΑΠΕ με έμφαση στις αρχαιολογικές υπηρεσίες. Άρση της υποκειμενικότητας των σχετικών κρίσεων με την εισαγωγή αντικειμενικών – ποσοτικών κριτηρίων.
17. Εκσυγχρονισμός του πλαισίου για τα θαλάσσια αιολικά πάρκα ώστε να αποσαφηνιστεί ότι επιτρέπεται η αδειοδότησή τους.
18. Άμεση αξιοποίηση του ηλεκτρικού χώρου όπου έχει δημιουργηθεί (π.χ. Πελοπόννησος)
19. Κατάργηση διαφόρων τελών και χρεώσεων που δεν εξυπηρετούν πλέον κανένα σκοπό (πχ. Τέλος Διατήρησης Αδειών Παραγωγής)
20. Οργάνωση μιας Υπηρεσίας Αδειοδότησης Επενδύσεων ΑΠΕ και Συναφών Υποδομών (Agency) (χωρίς νέες προσλήψεις) που θα συγκεντρώσει στελέχη-δημόσιους λειτουργούς από όλες τις επιμέρους υπηρεσίες και νομοθεσίες (ενεργειακή, περιβαλλοντική, χωροταξική, δασική, πολεοδομική, αγροτική, αρχαιολογική κλπ), θα έχει κεντρική και περιφερειακή διάρθρωση και

στελέχωση, και η οποία θα μεριμνά για την έκδοση της άδειας της επένδυσης εντός σφιχτών προκαθορισμένων δεσμευτικών χρονοδιαγραμμάτων.

Επικοινωνία και Ενημέρωση

21. Προγράμματα ενημέρωσης και εκπαίδευσης απευθυνόμενα σε:
- α) Δημόσιους λειτουργούς σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο
 - β) Βουλευτές, Γενικούς Γραμματείς Υπουργείων και Συντονιστές ΑΠΔ
 - γ) Εκλεγμένα στελέχη περιφερειακών και τοπικών αυτοδιοικήσεων
 - δ) Τοπικές κοινωνίες
 - ε) Δικαστικό σώμα
22. Προγράμματα επικοινωνίας και ΜΜΕ σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο

Γενικότερα θέματα

23. Ελάφρυνση των φορολογικών και ασφαλιστικών βαρών για τις επιχειρήσεις
24. Εισαγωγή ασφαλιστικών δικλίδων για την μείωση των καταφανώς αβάσιμων ή κακόβουλων δικαστικών προσφυγών (π.χ. με την εισαγωγή της έννοιας της ευθύνης του αιτούντα έπειτα από σχετική δικαστική κρίση)
- Αυστηρή εφαρμογή από τη δικαστική εξουσία των προθεσμιών για δικαστική προσφυγή ενάντια σε επενδύσεις.

3. Ποια από τα μέτρα που προτείνετε θεωρείτε ότι έχουν μεγαλύτερη εγχώρια προστιθέμενη αξία;

Ένα «συμβατικό» αιολικό πάρκο έχει σημαντική εγχώρια προστιθέμενη αξία, ιδιαίτερα κατά την πολυετή περίοδο μελέτης σχεδιασμού και ανάπτυξης αλλά και κατά την φάση κατασκευής του, ιδίως όσον αφορά τα έργα υποδομής.

Η εγχώρια προστιθέμενη αξία όμως πολλαπλασιάζεται σε **εφαρμογές θαλάσσιων αιολικών πάρκων και συστημάτων αντλησιοταμίευσης**, ως εκ τούτου πρέπει να ενθαρρυνθεί οποιοδήποτε μέτρο αφορά επενδύσεις τέτοιου τύπου, σύμφωνα και με τις προτάσεις σε άλλα σημεία του παρόντος.

4. Μπορείτε να προσδιορίσετε ποσοτικά τα περιθώρια/δυναμικό διείσδυσης των διαφόρων τεχνολογιών ΑΠΕ στην Ηλεκτρική Ενέργεια την περίοδο 2021-2030 επισημαίνοντας ενδεχόμενους τεχνικούς περιορισμούς και διάφορες προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν; Π.χ. ποια η μέγιστη ετήσια διείσδυση σε εγκατεστημένη ισχύ ανά τεχνολογία ΑΠΕ;

Το τεχνικό περιθώριο διείσδυσης Α.Π.Ε. έως το έτος 2030 εξαρτάται από:

- τη δομή και τα χαρακτηριστικά του συμβατικού συστήματος ηλεκτροπαραγωγής, το οποίο φυσικά επηρεάζεται από την πολιτική απεξάρτησης από μονάδες ορυκτών καυσίμων,
- την κατασκευή ή ενίσχυση των ηλεκτρικών δικτύων στο διασυνδεδεμένο και μη διασυνδεδεμένο σύστημα και την προώθηση των διεθνών διασυνδέσεων,
- την ανάπτυξη έργων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας και έργων smart grids,
- τη λήψη μέτρων που θα ενθαρρύνουν τη γεωγραφική διασπορά των αιολικών πάρκων,
- την προώθηση του εξηλεκτρισμού των μεταφορών, της ψύξης/θέρμανσης και γενικά την εφαρμογή των λεγόμενων Power-to-X τεχνολογιών.
- την εφαρμογή μέτρων διαχείρισης της ζήτησης

Με τα μέχρι σήμερα τεχνικά και στατιστικά δεδομένα, η αιολική ισχύς στο διασυνδεδεμένο σύστημα παρέχεται με συντελεστή capacity factor περίπου 24%, η ηλιακή ισχύς με 17,5% ενώ η αιολική ισχύς στα μη διασυνδεδεμένα νησιά με 27% λόγω περιορισμών δικτύων. Με την εκτέλεση διασυνδέσεων στα νησιά του Αιγαίου ο συντελεστής capacity factor της υπάρχουσας αιολικής ισχύος θα μπορούσε να βελτιωθεί ενώ η νέα προστιθέμενη ισχύς θαλάσσιων αιολικών πάρκων θα μπορούσε να υπερβεί το 40% σε πολλές περιπτώσεις καλής σχεδίασης.

Στην προσπάθεια να προσεγγισθεί ποσοτικά η πορεία προς του 2030 έχουν διαμορφωθεί ποικίλα μοντέλα, μια παρουσίαση των οποίων μπορεί να βρεθεί εδώ:

<http://eletaen.gr/wp-content/uploads/2018/07/2018-07-04-presentation-dimitris-lalas.pdf>

Ακολουθώντας, προκειμένου να διατυπωθούν μερικές ποσοτικές θεωρήσεις για την εικόνα που πρέπει να επιτευχθεί έως το 2030, χρησιμοποιήθηκαν ως βάση υπολογισμού τα ανακοινωμένα στοιχεία από το ΛΑΓΗΕ και τον ΑΔΜΗΕ για δε την εξέλιξη της ζήτησης λήφθηκε το ενδιάμεσο σενάριο του πλέον πρόσφατου ΔΠΑ του ΑΔΜΗΕ και έγιναν οι υποθέσεις που σημειώνονται στους επόμενους πίνακες. Εντελώς ενδεικτικά, για στόχο 55%, παρουσιάζονται δύο πιθανά σενάρια ανάπτυξης, ένα με βάση το σημερινό μίγμα τεχνολογιών Α.Π.Ε. και ένα με ανάπτυξη θαλάσσιων αιολικών πάρκων. Σημειώνεται ότι το στόχος αυτός λαμβάνεται ως ένα απόλυτο ελάχιστο που δεν απέχει ριζικά από το στόχο 40% που έθεσε για το 2020 ο Ν.3851/2010.

Για ένα τέτοιο ελάχιστο στόχο, είναι σαφές ότι πρέπει να επιδιώξουμε τριπλασιασμό της σημερινής εγκατεστημένης ισχύος, γεγονός που δείχνει το μέγεθος της προσπάθειας που απαιτείται.

Εκτίμηση Εθνικής Κατανάλωσης Η.Ε. 2030 ^[1]	2030	GWh	64.600,00
Ενδεικτικός ελάχιστος στόχος Α.Π.Ε. 2030, 55%	2030	GWh	35.530,00
Παραγωγή Α.Π.Ε. 2017 ^[2]	2017	GWh	13.830,70
Απαιτούμενη πρόσθετη ενέργεια από Α.Π.Ε.	2018-2030	GWh	21.699,30

[1] www.lagie.gr/fileadmin/groups/EDRETH/RES/2016_12_RES.pdf - Τελευταία διαφάνεια
www.admie.gr/uploads/media/DPA_2019-2028_Prokatartiko_Schedio.pdf - Σελ. 45
Από το 2018, η πρόβλεψη στα ΜΔΝ ακολουθεί τον ίδιο ρυθμό με την πρόβλεψη του ΑΔΜΗΕ για το ΕΣΜΗΕ και λαμβάνονται υπόψη οι διασυνδέσεις σύμφωνα με το ως άνω σχέδιο του ΑΔΜΗΕ
www.lagie.gr/fileadmin/groups/EDRETH/RES/DELATIO_APE_DEKEMBRIOS_2017.pdf - Σελ. 14 (Η κατανάλωση το 2017)
Για το 2029 και 2030 λαμβάνεται ο ίδιος ρυθμός αύξησης με το 2028 (0,8%)

[2] www.lagie.gr/fileadmin/groups/EDSHE/MiniaiaDeltiaEL/12_2017_Miniaio_Deltio_Dekembrioy_2017_APE_SITHYA_v1.0_05.02.2018.pdf - Σελ. 6
www.admie.gr/fileadmin/groups/EDRETH/Monthly_Energy_Reports/Energy_Report_201712_v1.pdf - Σελ. 13, τρίτο διάγραμμα

Ενδεικτική εικόνα: Πρόσθετη ισχύς Α.Π.Ε. το 2030 με διατήρηση του σημερινού μίγματος τεχνολογιών

	%	GWh	CF%	MW
Αιολικά πάρκα	53,17%	11.536,90	26%	5.065
ΦΒ	33,55%	7.279,33	18%	4.617
ΦΒ στέγες	4,93%	1.069,94	15%	814
ΜΥΗΣ	5,65%	1.226,82	30%	467
ΒΙΟ	2,70%	586,32	53%	126
Σύνολο		21.699,30	22,3%	11.089

Σημειώνεται ότι οι ανωτέρω πίνακες δεν αποτελούν συγκεκριμένη πρόταση πολιτικής ή μίγματος αλλά, όπως ήδη αναφέρθηκε, καταδεικνύουν τον ελάχιστο όγκο των επενδύσεων που πρέπει να γίνουν. Για αυτό επιλέχθηκε να παρουσιαστεί ένα σενάριο με βάση το σημερινό μίγμα τεχνολογιών χωρίς καμία αξιολόγησή του. Προκαταρκτικά λοιπόν αναφέρεται ότι, με βάση και την απάντηση στην ερώτηση 3, στον ενεργειακό σχεδιασμό πρέπει να περιλαμβάνεται ένα ικανό μέγεθος θαλάσσιων αιολικών πάρκων και συστημάτων αποθήκευσης (π.χ. 2 GW αποθήκευσης σε αντλησιοταμίευση και χημικούς συσσωρευτές και ένταξη θαλάσσιων αιολικών πάρκων ενδεικτικής ισχύος 2 GW και διασύνδεση αυτών στις παρούσες και προγραμματιζόμενες διασυνδέσεις).

5. Ποια πιστεύετε ότι είναι (ή μπορεί να είναι στο μέλλον) τα εμπόδια για την περαιτέρω διεύθυνση ΑΠΕ στην Ηλεκτρική Ενέργεια (ακολουθεί ενδεικτική λίστα):

- **αδειοδοτικό πλαίσιο**
- **χωροταξικοί περιορισμοί**
- **μη ελκυστική λειτουργική ενίσχυσης της ενέργειας**
- **υποχρεώσεις συμμετοχής στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας**
- **διαγωνιστικές διαδικασίες**
- **ανεπαρκή δίκτυα (Μέσης και Χαμηλής για σταθμούς μικρής ισχύος)**
- **ανεπαρκή δίκτυα (Υψηλής Τάσης για σταθμούς μεγάλης ισχύος).**

Αιτιολογείστε την άποψη σας. Ποιες άμεσες διατάξεις προτείνετε για την περαιτέρω διεύθυνση συστημάτων ΑΠΕ στην Ηλεκτρική Ενέργεια;

A] Ένα από τα βασικά διακυβεύματα για τη ανάπτυξη των Α.Π.Ε. το επόμενο διάστημα θα είναι οι χωροταξικοί περιορισμοί και οι πολιτικές για τη συμβατότητά τους με τη βιοποικιλότητα. Τα σχετικά ζητήματα μπορεί να ομαδοποιηθούν σε τρία πεδία:

1ο: Η επάρκεια του υφιστάμενου ΕΧΠ-ΑΠΕ

Το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις Α.Π.Ε. (ΕΧΠ-ΑΠΕ) που θεσπίστηκε κατά τα τέλη του 2008 είναι εξαιρετικά συντηρητικό και περιοριστικό. Αποτέλεσε ωστόσο μια σημαντική εξέλιξη που θωράκισε σε σημαντικό βαθμό τις επενδύσεις αιολικών πάρκων, όπως έχει καταγραφεί από το νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας που έχει διαμορφωθεί από τότε. Όμως, παρά τη νομολογία αυτή και παρά την μακροχρόνια και αναλυτική, διεπιστημονική εργασία που εκτελέστηκε κατά την φάση εκπόνησης και τη φάση της στρατηγικής εκτίμησης των επιπτώσεων του ΕΧΠ-ΑΠΕ, καταβάλλεται το τελευταίο διάστημα προσπάθεια να αμφισβητηθεί η επάρκεια του με επίκληση της υποτιθέμενης έλλειψης του ΕΧΠ-ΑΠΕ και της ΣΜΠΕ ως προς τη δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων του στο δίκτυο των περιοχών Natura 2000, στο πλαίσιο σχετικής καταγγελίας που έχει υποβληθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

2ο: Τροποποίηση του ΕΧΠ-ΑΠΕ

Η Κυβέρνηση έχει εξαγγείλει την τροποποίηση του ΕΧΠ-ΑΠΕ. Κατ' αρχάς σημειώνεται ότι της όποιας τροποποίησης, πρέπει να προηγηθεί ουσιαστικά (και όχι τυπική) αξιολόγηση του υφιστάμενου ΕΧΠ-ΑΠΕ, το αποτέλεσμα της οποίας δεν μπορεί να έχει καθορισθεί εκ των προτέρων. Ο κίνδυνος που διαφαίνεται είναι, μέσω αυτής της διαδικασίας, να επικρατήσει η άποψη που ζητά το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ να είναι απλώς ένα κείμενο στρατηγικών κατευθύνσεων -ουσιαστικά ένα κείμενο ευχών και ιδεών – που, ελλείψει κάθε στοιχείου κανονιστικής ρύθμισης, θα είναι πρακτικά αδύνατο να εφαρμοσθεί και να παράξει πρακτικά αποτελέσματα και αποφάσεις. Κατά τη λογική αυτή, όλα τα ζητήματα θα παραπέμπονται και επιλύονται από τα κατώτερα επίπεδα σχεδιασμού, ήτοι τα περιφερειακά πλαίσια και κυρίως τα διάφορα τοπικά σχέδια.

Οι αρνητικές συνέπειες μιας τέτοιας επιλογής είναι προφανείς:

- Θα χαθεί μακρύς χρόνος έως ότου ολοκληρωθούν τα τοπικά αυτά σχέδια χωρίς στο ενδιάμεσο να υπάρχει ένα λειτουργικό και εφαρμόσιμο ΕΧΠ-ΑΠΕ.
- Η εφαρμογή της εθνικής ενεργειακής πολιτικής θα εξαρτηθεί επί της ουσίας από τοπικά χωροταξικά σχέδια που θα εκπονηθούν κάποια στιγμή στο μέλλον.
- Θα πάψει η ενιαία και ισότιμη αντιμετώπιση των επενδύσεων ανά την Ελλάδα.

Απαιτείται άμεσα η Κυβέρνηση να ξεκαθαρίσει δημοσίως τον χαρακτήρα που θα έχει η αναθεώρηση του ΕΧΠ-ΑΠΕ.

3ο: ΕΠΜ και σχέδια διαχείρισης περιοχών Natura

Το ΥΠΕΝ έχει ξεκινήσει την ανάθεση εκπόνησης Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών και σχεδίων διαχείρισης στις περιοχές Natura. Η εν λόγω εξέλιξη είναι καταρχάς θετική αλλά, δεδομένου ότι ταυτόχρονα έχει επανέλθει στο προσκήνιο η συζήτηση για τη συμβατότητα των αιολικών πάρκων και των περιοχών Natura, δημιουργείται αβεβαιότητα και ανησυχία για υιοθέτηση λανθασμένων πολιτικών και μέτρων. Για παράδειγμα, είναι γνωστή η λανθασμένη και αντι-επιστημονική επιλογή που έγινε στο Περιφερειακό της Κρήτης και είναι γνωστή η συντηρητική άποψη ότι τα αιολικά πάρκα πρέπει να αποκλειστούν εξ ορισμού από τις περιοχές Natura. Επομένως είναι εύλογη η ανησυχία ότι τα υπό εκπόνηση σχέδια θα εξελιχθούν σε μια βιομηχανία ανορθολογικών περιορισμών και αποκλεισμών. Κάτι τέτοιο θα είναι καταστροφικό, δεδομένου ότι πάνω από το 37% της χώρας με υψόμετρο άνω των 500 μ έχει ενταχθεί στο δίκτυο Natura.

Απαιτείται κατ' ελάχιστον ενεργός εμπλοκή και εποπτεία της Γ.Δ. Ενέργειας του ΥΠΕΝ σε όλες τις φάσεις ανάθεσης, παρακολούθησης, παραλαβής και θέσπισης των σχεδίων διαχείρισης.

Β] Πέραν από τα ανωτέρω ζητήματα Χωροταξίας και Βιοποικιλότητας που είναι εξαιρετικά κρίσιμα, υπάρχουν άλλα εμπόδια που μπορεί να καθυστερήσουν ή/και να αυξήσουν το κόστος για την ανάπτυξη των Α.Π.Ε. Ως σημαντικότερα καταγράφονται τα θέματα που αναφέρθηκαν στην γενική αξιολόγηση (1^η ερώτηση).

Στο πλαίσιο αυτό, από τις προτάσεις που έχουν ήδη καταγραφεί ανωτέρω προτείνονται ως πιο πιεστικές και άμεσες οι υπ' αρ. 21 (ενημερωτικά προγράμματα) και 24 (βελτιστοποίηση και εξορθολογισμός της δικαστικής διαδικασίας)

Γ] Τέλος, ως εν δυνάμει εμπόδια πρέπει να καταγραφούν:

- ο κίνδυνος που εμπεριέχουν οι χαμηλές τιμές από διαγωνισμούς δεδομένου ότι υπονομεύουν τα κίνητρα για τη συνέχιση της ανάπτυξης νέων έργων με τόσο υψηλό κόστος όπως επί δύο δεκαετίες αντιμετωπίζουμε στην Ελλάδα. Απαιτείται λοιπόν η ριζική μείωση αυτού του κόστους.
- η καθυστέρηση υλοποίησης ή και η ακύρωση ώριμων αδειοδοτικά έργων λόγω του κανόνα 75%, που πρέπει να επανεξεταστεί

6. Πόσο εφικτή θεωρείτε την διείσδυση νέων τεχνολογιών ΑΠΕ σε εύλογο κόστος όπως ηλιοθερμικοί σταθμοί, θαλάσσια αιολικά πάρκα, κυματική ενέργεια;

Η εξέλιξη της τεχνολογίας απέδειξε ότι η ευρεία εφαρμογή ορισμένων νέων τεχνολογιών Α.Π.Ε. είναι εφικτή σε ολοένα ανταγωνιστικότερες τιμές.

Η τεχνολογία των θαλάσσιων (υπεράκτιων) αιολικών πάρκων έχει ήδη ωριμάσει εμπορικά και διεισδύει στις διεθνείς και τις Ευρωπαϊκές αγορές με γοργούς ρυθμούς, ενώ ωριμάζουν αντίστοιχα και οι πλωτές ανεμογεννήτριες που είναι κατάλληλες για τις Ελληνικές θάλασσες.

Πιο αργή είναι η εξέλιξη και η εφαρμογή σε εμπορική κλίμακα των ηλιοθερμικών σταθμών και ακόμα περισσότερο η εκμετάλλευση της κυματικής ενέργειας.

7. Πόσο σημαντικές θεωρείτε τις διασυνδέσεις νησιών για την επίτευξη των στόχων ΑΠΕ;

Η ηλεκτρική διασύνδεση των ΜΔΝ, περιλαμβανομένης φυσικά της Κρήτης, με την ηπειρωτική χώρα είναι εξαιρετικής σημασίας τόσο για την επίτευξη των στόχων Α.Π.Ε. όσο και για μια σειρά άλλων λόγων (ασφάλεια τροφοδοσίας, μείωση του κόστους ενέργειας, μείωση των εκπεμπόμενων ρύπων).

Θα πρέπει να είναι όμως σαφές ότι, δεδομένων των ουσιαστικών περιορισμών και των συγκρούσεων χρήσεων γης που παρατηρούνται στα νησιά, η ουσιαστική αξιοποίηση των νέων διασυνδέσεων για μαζική αξιοποίηση του αιολικού δυναμικού του Αιγαίου απαιτεί ταχεία ανάπτυξη μεγάλων θαλάσσιων αιολικών πάρκων.

Περαιτέρω, οι διασυνδέσεις στο Αιγαίο με σκοπό την ανάπτυξη του αιολικού του δυναμικού, νησιωτικού και θαλάσσιου, είναι κρίσιμη πολιτική για την ενεργειακή ασφάλεια της Χώρας και κυρίως για τη δυναμική συμβολή της στην ενεργειακή ασφάλεια της Ευρώπης. Η διάσταση αυτή, ήτοι της συμβολής της Χώρας μας στην Ευρωπαϊκή ενεργειακή ανεξαρτησία, πρέπει να είναι κυρίαρχη στον Εθνικό Ενεργειακό Σχεδιασμό διότι συνδέεται με την εξωτερική πολιτική και τα διαρκή εθνικά συμφέροντα.

Η πρόταξη ενός σχεδίου που θα καθιστά το αιολικό δυναμικό του Αιγαίου μια ακόμα πηγή ενέργειας της Ευρώπης επιτρέπει στη Χώρα:

1. Να ενισχύσει τα συμφέροντα της Ευρώπης στο χώρο του Αιγαίου με προφανή εθνικά και γεωπολιτικά οφέλη
2. Να τοποθετηθεί στρατηγικά στη γενικότερη συζήτηση για την ενέργεια στη ΝΑ Ευρώπη και τη ΝΑ Μεσόγειο, συνεισφέροντας απτά οφέλη στην Ευρωπαϊκή πολιτική
3. Να εμπλουτίσει και ενισχύσει την ενεργειακή διάσταση της εξωτερικής της πολιτικής.
4. Να διεκδικήσει Ευρωπαϊκή χρηματοδότηση για την ανάπτυξη των αναγκαίων υποδομών δικτύων για λογαριασμό της αλλά και για λογαριασμό των υπολοίπων Βαλκανίων ενισχύοντας το ρόλο της στην ευρύτερη περιοχή.

8. Θεωρείτε ότι για κάποιες τεχνολογίες ΑΠΕ τα επόμενα χρόνια δεν θα είναι απαραίτητη η ύπαρξη κεφαλαιακής ή/και λειτουργικής ενίσχυσης και πότε νομίζετε ότι θα αυτό θα συμβεί;

Η εξέλιξη της τεχνολογίας και η μείωση του κόστους της αιολικής και φωτοβολταϊκής ενέργειας, έχει ήδη βελτιώσει πολύ την ανταγωνιστικότητά τους έναντι των ορυκτών καυσίμων. Η εξάλειψη της αναγκαιότητας ενίσχυσης συνδυάζεται με την αποτελεσματικότητα της ενσωμάτωσης του πλήρους κόστους (περιβαλλοντικού, δημόσιας υγείας κλπ.) στις τιμές των ορυκτών καυσίμων. Ένας αποτελεσματικός μηχανισμός ETS θα βοηθήσει στον ισότιμο ανταγωνισμό και θα εξαλείψει σταδιακά την ανάγκη άλλων ενισχύσεων στις ώριμες Α.Π.Ε.

Δυστυχώς όμως -ακόμα και με αποτελεσματικό ETS- χώρες όπως η Ελλάδα, όπου οι προαναφερθείσες αγκυλώσεις και δυσλειτουργίες εκτοξεύουν το κόστος και το ρίσκο των επενδύσεων, κινδυνεύουν να καθυστερήσουν πολύ στην πορεία άρσης των ενισχύσεων εάν δεν αναθεωρήσουν ριζικά και άμεσα τις διαδικασίες ανάπτυξης των επενδύσεων και δεν διασφαλίσουν στην πράξη ασφάλεια δικαίου και κράτος νόμου.

9. Σε τι ποσοστό διείσδυσης εκτιμάτε ότι θα ανέλθει η αυτοπαραγωγή τα επόμενα χρόνια; Πώς κρίνετε την εφαρμογή της σε σχέση με την επίτευξη των στόχων ΑΠΕ αλλά και την αποδοχή των ΑΠΕ από τις τοπικές κοινωνίες; Θεωρείτε ότι πρέπει να υπάρξει διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της;

Θεωρούμε ότι ως αυτοπαραγωγή ορίζεται η παραγωγή ενέργειας τοπικά με αποκλειστικό σκοπό την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών της εγκατάστασης στο χώρο της οποίας παράγεται η ενέργεια και οι οποίες (ανάγκες) επικουρικά μπορεί να καλύπτονται από το τοπικό δίκτυο. Ο ορισμός αυτός που είναι κατά τη γνώμη μας ως ορθός, είναι περίπου αυτός που είχε περιληφθεί στο Ν.2244/1994.

Η ανάπτυξη της αυτοπαραγωγής δεν αναμένεται σημαντική τα επόμενα χρόνια. Για να διαψευσθεί η εκτίμηση αυτή θα πρέπει να συντρέξουν σωρευτικά μια σειρά από προϋποθέσεις, οι κυριότερες των οποίων είναι:

- Ραγδαία πτώση του κόστους των τεχνολογιών, έτσι ώστε να μειωθεί η θετική επίδραση των οικονομιών κλίμακας, οι οποίες πάντως θα συνεχίσουν να υπάρχουν,
- Ραγδαία πτώση του κόστους της αποθήκευσης ενέργειας, ώστε να έχει νόημα η ανάπτυξη αυτόνομης αυτοπαραγωγής,
- Ευρεία ανάπτυξη βιοτεχνικών και βιομηχανικών δραστηριοτήτων που θα είχε νόημα να στραφούν στην αυτοπαραγωγή. Αυτό φυσικά συνδέεται με την γενικότερη οικονομική ανάπτυξη και το παραγωγικό μοντέλο της χώρας.

10. Παραθέστε τις απόψεις σχετικά με την προτεραιότητα ένταξης και έγχυσης ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ στα δίκτυα καθώς και τις ελάχιστες απαιτήσεις που τίθενται στην πρόταση αναθεώρησης της οδηγίας για την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας;

Κατ' αρχάς δεν νοείται κατάργηση της προτεραιότητας στην κατανομή φορτίου για υφιστάμενα έργα ή έργα που θα έχουν υπογεγραμμένες συμβάσεις σύνδεσης μέχρι τη θέση σε ισχύ των νέων Ευρωπαϊκών Οδηγιών για τις Α.Π.Ε., την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την ενεργειακή διοίκηση. Ένα τέτοιο μέτρο θα αποτελούσε νέα αναδρομική ρύθμιση και θα ανέτρεπε ριζικά και επί τα χείρω το σχεδιασμό και τα οικονομικά αποτελέσματά της λειτουργίας των έργων εντείνοντας την επενδυτική ανασφάλεια και θίγοντας για άλλη μια φορά την αξιοπιστία της χώρας.

Όσον αφορά τα νέα έργα Α.Π.Ε., η κατάργηση προτεραιότητας στην κατανομή φορτίου αναμένεται να δυσχεράνει τη χρηματοδότηση των επενδύσεων και άρα τη μεγάλη διείσδυση των Α.Π.Ε.

Περαιτέρω, δεν πρέπει να εφαρμοστεί για τα νέα έργα χωρίς προηγουμένως να έχουν αναπτυχθεί και λειτουργήσει για ικανό χρονικό διάστημα οι νέες αγορές στο πλαίσιο του Target Model (και κυρίως η Ενδοημερήσια Αγορά με επαρκή ρευστότητα), στις οποίες να μπορούν οι ΑΠΕ να συμμετέχουν ενεργά και να ανταγωνίζονται ισότιμα τις συμβατικές μορφές ενέργειας. Σε κάθε περίπτωση η Ελλάδα δεν πρέπει να υιοθετήσει τέτοια μέτρα εις βάρος των Α.Π.Ε. νωρίτερα ή και σε αυστηρότερη μορφή από αυτά που θα προβλεφθούν τελικώς από την Ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Τέλος, το μέτρο αυτό δεν θα πρέπει να ισχύσει σε καμία περίπτωση για τις νέες μικρές μονάδες Α.Π.Ε. ή για πιλοτικές-επιδεικτικές εφαρμογές.

11. Πιστεύετε ότι τα συστήματα αποθήκευσης είναι αναγκαία για την περαιτέρω διείσδυση ΑΠΕ; Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, ποια πιστεύετε ότι πρέπει να είναι τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους και το ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας και αποζημίωσης τους;

Όσο θα αυξάνει η διείσδυση των Α.Π.Ε. στην ηλεκτροπαραγωγή, τόσο πιο απαραίτητα θα γίνονται τα συστήματα αποθήκευσης που φυσικά είναι εντελώς κρίσιμα σε συνθήκες μεγάλης διείσδυσης ειδικά για ένα ηλεκτρικό σύστημα με σχετικά περιορισμένες διεθνείς διασυνδέσεις. Είναι λοιπόν δεδομένο ότι θα απαιτηθούν ως βασικές μεγάλες μονάδες αποθήκευσης τόσο σε μηχανική μορφή (π.χ. αντλησιοταμίευση) όσο και σε χημική μορφή (μπαταρίες).

12. Παραθέστε τις απόψεις σας σχετικά με τις σταδιακά αυξανόμενες ανάγκες για το πλαίσιο λειτουργίας και αποζημίωσης σταθμών ΑΠΕ μετά την διάρκεια ζωής τους, είτε μέσω συνέχισης της λειτουργίας τους είτε μέσω ριζικής ανακαίνισης;

Οι βασικές αρχές οι οποίες θα πρέπει να διέπουν το υπό διαμόρφωση νέο θεσμικό πλαίσιο επέκτασης του χρόνου λειτουργίας αιολικών πάρκων (Lifetime Extension, LTE) ή Ριζικής Ανακαίνισης των εξοπλισμών (Repowering) είναι οι εξής:

1. Πρώτη προτεραιότητα είναι η εξασφάλιση της **ασφαλούς λειτουργίας** των ανεμογεννητριών πέραν της αρχικής 20ετίας.
2. Η συνέχιση της λειτουργίας υφιστάμενων αιολικών πάρκων μετά την πάροδο 20ετίας, σε οποιαδήποτε εναλλακτική μορφή της (LTE ή Repowering) είναι γενικά επιθυμητή αφού έτσι συνεχίζεται η αξιοποίηση περιοχών αποδεδειγμένου αιολικού δυναμικού με υφιστάμενες υποδομές (δρόμοι, δίκτυα), δεδομένη κοινωνική αποδοχή κλπ.
3. Μεταξύ LTE και Repowering, πρέπει να ενθαρρύνεται (δίνοντας πρόσθετα κίνητρα) το Repowering καθώς έτσι αξιοποιείται καλύτερα το αιολικό δυναμικό με ανεμογεννήτριες νεότερης τεχνολογίας.
4. Μεταξύ του LTE υφιστάμενων εγκαταστάσεων άνευ οποιασδήποτε επένδυσης σε εξοπλισμό (simple LTE) και του πλήρους Repowering ενός αιολικού σταθμού, υπάρχουν ενδιάμεσες επιλογές οι οποίες θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και να δοθούν κλιμακωτά κίνητρα.
5. Δεν είναι απαραίτητο το Repowering να γίνεται στο τέλος του αδειοδοτικού ή τεχνικού χρόνου ζωής της επένδυσης.
6. Πρέπει να προβλεφθούν απλές, γρήγορες και διαφανείς αδειοδοτικές διαδικασίες ώστε να εξασφαλιστεί η ομαλή συνέχεια των έργων.

Συνέχιση Λειτουργίας υφιστάμενων Αιολικών Πάρκων

Ανεμογεννήτριες των οποίων ολοκληρώνεται ο χρόνος ζωής που λήφθηκε υπόψη κατά το σχεδιασμό τους (σύμφωνα με το πιστοποιητικό που έχει εγκρίνει το ΚΑΠΕ), μπορούν να συνεχίσουν την λειτουργία τους (υπό την προϋπόθεση ανανέωσης και των λοιπών αδειών) εφόσον υπάρξει έκθεση κατάλληλου φορέα ο οποίος πιστοποιεί αυτή την δυνατότητα και για όσο χρόνο την πιστοποιεί. Η εν λόγω έκθεση - η οποία θα βασίζεται σε ελέγχους στις ανεμογεννήτριες ενός αιολικού πάρκου- και εάν κρίνεται απαραίτητο και σε υπολογιστικά δεδομένα, δύναται να προσδιορίζει συγκεκριμένες τεχνικές ενέργειες που πρέπει να υλοποιηθούν από τον Παραγωγό για την διασφάλιση της ασφαλούς λειτουργίας και του πρόσθετου χρόνου ζωής των ανεμογεννητριών. Το Υπουργείο ή το ΚΑΠΕ θα τηρεί μητρώο των φορέων που θεωρούνται κατάλληλοι για την εκπόνηση των ανωτέρω εκθέσεων και θα εκπονεί διαπιστωτικό έλεγχο της πληρότητας των εκθέσεων αυτών.

Συναφές είναι το θέμα των αιολικών πάρκων που συμπληρώνουν 20ετία πριν την 1.1.2022. Το έργο αυτά, που έλαβαν άδεια λειτουργίας πριν την 1.1.2002, θα πρέπει να λάβουν «αυτοδίκαια» επέκταση των αδειών τους και της σύμβασης αγοραπωλησίας όπως έχει ήδη συμβεί με τα έργα που έλαβαν άδεια λειτουργίας μετά. Προτείνεται η επέκταση να είναι 7 έτη μείον τα έτη που λειτούργησαν μέχρι

την 1.1.2002. Αναλυτικά η πρότασή μας έχει περιληφθεί στην από 27.3.2018 επιστολή μας προς το ΥΠΕΝ που μπορεί να βρεθεί στο δικτυακό μας τόπο¹.

Επίσης συναφές είναι το θέμα των μεταχειρισμένων ανεμογεννητριών για τις οποίες σήμερα δεν υφίσταται κάποιο συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο. Προτείνεται και για τις μεταχειρισμένες η εφαρμογή της ανωτέρω διαδικασίας για την συνέχιση της λειτουργίας υφιστάμενων αιολικών πάρκων προσαρμοσμένη αντιστοίχως. Στην περίπτωση αυτή, η άδεια λειτουργίας του αιολικού πάρκου θα ισχύει για τον πιστοποιημένο υπολειπόμενο χρόνο ζωής των εξοπλισμών ενώ για το ίδιο διάστημα θα ισχύει πιθανή σύμβαση λειτουργικής ενίσχυσης. Πρέπει πάντως να ληφθεί μέριμνα αποφυγής φαινομένων αθέμιτου ανταγωνισμού σε διαγωνιστικές διαδικασίες.

Αιολικά πάρκα που κάνουν Ριζική Ανανέωση Εξοπλισμού

Έργα που κάνουν Ριζική Ανανέωση Εξοπλισμού (αποξήλωση υφισταμένων και εγκατάσταση νέων ανεμογεννητριών) θα πρέπει να έχουν αυτοδίκαια την δυνατότητα να υπογράψουν νέα σύμβαση λειτουργικής ενίσχυσης τους με 20ετή διάρκεια. Η τιμή αναφοράς την οποία θα λαμβάνουν προτείνεται να είναι ίση με την μεσοσταθμική τιμή του τελευταίου διαγωνισμού που θα έχει διεξαχθεί πριν υπογραφεί η σύμβαση λειτουργικής ενίσχυσης.

Ειδική πρόβλεψη πρέπει να υπάρξει για μικρές αιολικές επενδύσεις κάτω από 2MW που κάνουν Ριζική Ανανέωση Εξοπλισμού δεδομένης της έλλειψης εναλλακτικών προμηθευτών σε τέτοια μικρά μεγέθη ανεμογεννητριών. Προτείνεται, αιολικός σταθμός μικρότερος από 2MW να δύναται να θεωρηθεί ότι κάνει Ριζική Ανανέωση Εξοπλισμού και στην περίπτωση που αυξάνει τη συνολική εγκατεστημένη ισχύ του εγκαθιστώντας Α/Γ μέχρι 2MW. Ειδικά σε κορεσμένα δίκτυα ή σε ΜΔΝ, θα πρέπει να λειτουργεί με περιορισμό ισχύος μέχρι την αρχική αδειοδοτημένη μέγιστη ισχύ έως ότου αρθεί ο σχετικός κορεσμός οπότε και θα έχει προτεραιότητα να λειτουργήσει σε πλήρη ισχύ.

¹ <http://eletaen.gr/wp-content/uploads/2018/06/2018-03-27-epistoli-se-ypen-gia-paratasi-adeion-leitourgias-ap.pdf>

13. Πώς κρίνετε τα αποτελέσματα των τριών πρώτων Ανταγωνιστικών Διαδικασιών; Πώς βλέπετε την πορεία των επόμενων διαγωνισμών σχετικά με την εξέλιξη των τιμών και την κάλυψη της δημοπρατούμενης ισχύος;

Οι τιμές που διαμορφώθηκαν για την πώληση της ηλεκτρικής ενέργειας από νέα αιολικά πάρκα στον πρώτο διαγωνισμό φαίνεται ότι καθορίστηκαν από μια σειρά παραμέτρων όπως:

1. Την πολύ καλή ποιότητα μερικών έργων (βλ. πολύ καλό αιολικό δυναμικό)
2. Το γεγονός ότι την τελευταία περίοδο, η τεχνολογία των ανεμογεννητριών πραγματοποίησε ένα άλμα. Το κόστος του εξοπλισμού έπεσε σημαντικά και η παραγωγικότητα των νέων ανεμογεννητριών είναι αυξημένη. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα το κόστος παραγωγής της ενέργειας να έχει πέσει σε σχέση με αυτό από τα υπάρχοντα αιολικά πάρκα.
3. Τα έργα που επελέγησαν θα ολοκληρώσουν τη χρηματοδότησή τους και την παραγγελία των εξοπλισμών εντός της επόμενης περιόδου και φαίνεται ότι οι επενδυτές προεξόφλησαν τη συνέχιση της πτώσης του κόστους χρήματος και του κόστους των ανεμογεννητριών.

Με βάση τα ανωτέρω δεν θα πρέπει να θεωρείται δεδομένη η συνέχιση της πορείας εξέλιξης των τιμών, ειδικά μάλιστα εάν η Ελλάδα δεν κατορθώσει να μειώσει ραγδαία το κόστος και το ρίσκο ανάπτυξης των επενδύσεων εξαλείφοντας τους παραλογισμούς και τις αβεβαιότητες που υφίστανται οι υποψήφιοι επενδυτές.

Αυτό είναι ιδιαίτερα κρίσιμο και για το μέγεθος των έργων που θα συμμετάσχουν σε μελλοντικούς διαγωνισμούς διότι δεν είναι προφανές ότι σε αυτά τα επίπεδα τιμών, οι επενδυτές θα είναι διατεθειμένοι να προσπαθούν να αναπτύξουν νέα έργα επί δεκαετία και πλέον αντιμετωπίζοντας τραγελαφικές καταστάσεις λόγω των αγκυλώσεων της διοίκησης, της ανεπάρκειας του θεσμικού πλαισίου, της υποστελέχωσης των υπηρεσιών, της έλλειψης ενημέρωσης των τοπικών κοινωνιών, των αναποτελεσματικών δικαστικών διαδικασιών και τόσων άλλων εμποδίων.

Φυσικά δεν είναι λογικό να αναμένεται ότι οι χρόνιες αυτές παθογένειες θα αντιμετωπιστούν πριν τον επόμενο διαγωνισμό. Θα πρέπει όμως το ΥΠΕΝ να προχωρήσει άμεσα σε μερικές απλές και εύλογες ενέργειες ώστε να καταδείξει τη βούλησή του προς αυτή τη κατεύθυνση. Μερικές από αυτές τις ενέργειες έχουν ήδη αναφερθεί (π.χ. η αποσαφήνιση του χαρακτήρα της αναθεώρησης του ΕΧΠ-ΑΠΕ)

Στην ίδια κατεύθυνσή είναι σημαντικό το ΥΠΕΝ **να καταργήσει άμεσα το τέλος διακράτησης αδειών παραγωγής** στέλνοντας το μήνυμα στην αγορά ότι θα προσπαθήσει να μειώσει το κόστος ανάπτυξης ξεκινώντας από τα πιο απλά και προφανή μέτρα.

Για τη βελτίωση των προϋποθέσεων για συμμετοχή ικανών ποσοτήτων έργων και κυρίως για την τελική επιλογή έργων επαρκούς ισχύος στους επόμενους διαγωνισμούς απαιτούνται τουλάχιστον τα ακόλουθα:

- **κατάργηση των τιμωρητικών -και κατά συνέπεια αποτρεπτικών- διατάξεων για ακύρωση του έργου που θα πάρει πίσω την εγγυητική επιστολή των όρων σύνδεσης εάν δεν επιλεγεί σε διαγωνισμό,**
- **αναθεώρηση του κανόνα του 75% που έχει ως συνέπεια την καθυστέρηση ή και την ακύρωση ώριμων επενδύσεων,**

- **αποσύνδεση της τιμής του επόμενου διαγωνισμού από τα αποτελέσματα του προηγούμενου.**

Ως καταληκτικό σχόλιο σημειώνεται ότι από την συμμετοχή και τα αποτελέσματα του πρώτου διαγωνισμού, δεν έχει ακόμα αποδειχθεί ότι οι διαγωνισμοί είναι το κατάλληλο μοντέλο για την εγκατάσταση των απαιτούμενων Α.Π.Ε. και την επίτευξη των στόχων, δεδομένων τόσο της διάρθρωσης της Ελληνικής αγοράς όσο και των αγκυλώσεων που αναφέρθηκαν. Η υιοθέτηση των ανωτέρω τριών προτάσεων, θα βελτιώσει οπωσδήποτε την εικόνα. Πάντως, θα πρέπει το ΥΠΕΝ να επεξεργαστεί εναλλακτικό μοντέλο ανάπτυξης, εντός των περιθωρίων που επιτρέπουν οι Κατευθυντήριες Γραμμές για τις Κρατικές Ενισχύσεις, ώστε να διασφαλιστεί η πορεία επίτευξης των στόχων ακόμα και σε περίπτωση αποτυχίας του μοντέλου των διαγωνισμών.